

Ministarstvo finansija, Hrvatska

NAPREDOVANJE OD BUDŽETSKE TRANSPARENTNOSTI PREKO DOSTUPNOSTI DO PARTICIPATIVNOSTI

- Hrvatsko iskustvo -

Mladenka Karačić

Varšava, Poljska, 21-22. maj 2015. g.

Sadržaj

1. UVOD

2. TRANSPARENTNOST

- Zakonski okvir
- Partnerstvo za otvorenu vlast
- Anketa otvorenosti budžeta

3. PARTICIPATIVNOST

- Na državnom nivou
- Na lokalnom nivou

4. NAUČENE LEKCIJE I PRERORUKE

1. UVOD

- ◆ U proteklih petnaest godina, učinjeni su značajni pomaci po pitanju budžetske transparentnosti i građanske participativnosti (uključenosti) u budžetske procese
- ◆ Preuzet je određeni broj mera kako bi se povećao nivo transparentnosti i građanske participativnosti po pitanju fiskalnih i budžetskih procesa
 - ◆ u najvećoj meri usled pristupanja EU i inicijative Partnerstvo za otvorenu vlast
- ◆ Zahtevi predstavljeni od strane Evropske unije, OECD, MMF i Svetske banke su bili:
 - ◆ podspešivanje transparentnosti javnog sektora, odgovornosti vlasti i građanske participativnosti
 - ◆ povećanje nivoa zadovoljstva i poverenja građana, i
 - ◆ postizanje unapređene uravnoteženosti između želja građana i mogućnosti vlasti za implementacijom delotvornijih fiskalnih i budžetskih politika

Ministarstvo financija

2. TRANSPARENTNOST

- ◆ Kako je princip transparentnosti postavljen u zakonima?
- ◆ Koje su posledice hrvatskog pristupanja inicijativi Partnerstvo za otvorenu vlast?
- ◆ Koji su zaključci nakon sprovođenja Anekte o otvorenosti budžeta?
- ◆ Transparentnost znači da su sve relevantne informacije koje se odnose na procene strategije i odluke u vezi mera politika kao i procedure, blagovremeno predstavljene opštoj javnosti na otvoren i jasan način.

4

Ministarstvo financija

Istorijski razvoj principa transparentnosti

- ◆ Princip transparentnosti na budžetskom nivou je uveden Zakonom o budžetu 2003. godine (Narodne novine (u daljem tekstu: NN), Br. 96/03)
 - član 4. paragraf 2.: “Izrada i izvršavanje budžeta se zasniva na načelu zakonitosti, delotvornosti, ekonomičnosti i transparentnosti.”
- ◆ Tačnija definicija je data u Zakonu o budžetu 2008. godine (NN, No. 87/08, 136/12 i 15/15)
 - član 4. “Budžet se donosi i izvršava u skladu s načelima jedinstva i tačnosti budžeta, jedne godine, uravnoteženosti, obračunske jedinice, univerzalnosti, specifikacije, dobrog finansijskog upravljanja i transparentnosti.”
 - član 12. “Budžet se donosi i izvršava u skladu s načelom transparentnosti.”

5

Ministarstvo financija

Istorijski razvoj principa transparentnosti

- Budžet, budžetske projekcije i izmene i dopune budžeta, kao i sve odluke o privremenom finansiranju se objavljuju u „Narodnim novinama“ – službenom listu Republike Hrvatske odnosno u službenom glasniku svake jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.
- Polugodišnji i godišnji izvještaji o izvršenju budžeta, kao i polugodišnji i godišnji izveštaji o izvršenju finansijskih planova vanbudžetskih jedinica se objavljuju na internet stranicama hrvatske Vlade, ili na internet stranicama jedinica lokalnih i područnih (regionalnih) samouprava.
- Opšti i posebni delovi polugodišnjih i godišnjeg izvještaja o izvršenju budžeta, kao i opšti i posebni delovi polugodišnjih i godišnjih izveštaja o izvršenju finansijskih planova vanbudžetskih jedinica se objavljuju u NN ili u službenom glasniku jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

6

Ministarstvo financija

Poslednje izmene i dopune Zakona o budžetu iz 2015. godine

- ◆ Uvedena je sledeća obaveza:
 - Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i budžetski i vanbudžetski korisnici imaju obavezu da objavljuju svoje **godišnje finansijske izvještaje na svojim internet stranicama** najkasnije *u roku od osam dana od dana njihovog podnošenja*.
 - Ukoliko budžetski i vanbudžetski korisnici nemaju vlastite internet stranice, isti su u obavezi da objavljuju svoje finansijske izvještaje na internet stranicama svojih nadležnih institucija u razdelu organizacijske klasifikacije državnog budžeta, odnosno nadležne jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, u roku od osam dana od dana njihovog podnošenja.

7

Ministarstvo financija

Hrvatsko članstvo u Partnerstvu za otvorenu vlast

- ◆ Pristupanjem globalnoj inicijativi *Partnerstvo za otvorenu vlast* septembra 2011. godine, **Hrvatska je preuzela obavezu pripreme nacрта svojih Nacionalnih akcionih planova**, te predstavljanja istih ostalim zemljama članicama inicijative tokom održavanja godišnjih konferencija.

8

Ministarstvo financija

Partnerstvo za otvorenu vlast (POV)

- ◆ Multilateralna inicijativa koja za cilj ima da se obezbedi konkretna posvećenost iskazana od strane vlada u promovisanju transparentnosti, osnaživanja građana, borbe protiv korupcije i korišćenja prednosti novih tehnologija radi jačanja vlasti.
- ◆ Upravni odbor sačinjen od predstavnika vlada i organizacija civilnog društva nadgleda funkcionisanje POV-a, a zajedno rukovode tekućim oblicima razvoja i pravcima razvoja POV-a, održavajući najviše standarde rada inicijative i osiguravajući njenu dugoročnu održivost.
- ◆ Kako bi se postala članica POV-a, zemlja učesnica mora da
 - prihvati Deklaraciju Partnerstva za otvorenu vlast
 - dostavi **akcioni plan zemlje** razvijen uz sprovođenje procesa javnih konsultacija, i
 - se obaveže na nezavisno izveštavanje o njihovom napretku

Ministarstvo financija

Participacija tokom pripremanja Akcionih planova

- ◆ Tokom procesa pripreme Akcionog plana, organizuju se javne rasprave kako bi se pružile informacije i dali saveti, ali takođe kako bi se i ohrabrila aktivnija participacija civilnog društva i zainteresovanih delova javnosti
- ◆ Diskusije su obično usmerene na glavne oblike postignutih uspeha i izazove koji se javljaju kod osnaživanja otvorenosti tela javne uprave
- ◆ Organizacije civilnog društva imaju mogućnost da na jednakim osnovama učestvuju u svim fazama razvoja Akcionih planova
- ◆ **Ovaj pristup za cilj ima ohrabivanje kod postizanja transparentnosti i otvorenosti tela javne uprave, kao i uključivanje građana i civilnog društva u oblikovanje mera javne politike**

Ministarstvo financija

POV u Hrvatskoj

- ◆ Prioritetni izazov na koji su prema hrvatskom Akcionom planu u proteklom periodu usmerene mere i aktivnosti je **delotvornije upravljanje javnim resursima**.
 - ◆ Posebna pažnja je data **jačanju fiskalne transparentnosti – povećanoj otvorenosti prema**
 - javnosti u vezi sa strukturom i funkcijama ciljeva fisklane politike vlasti,
 - računu javnog sektora i projekcijama,
 - neometanom pristupu pouzdanim, sveobuhvatnim, pravovremenim, razumljivim i međunarodno uporedivim informacijama o vladinim aktivnostima
- a kako bi se omogućilo da biračko telo i finansijska tržišta mogu tačno da procene finansijsku poziciju, stvarne troškove i koristi od vladinih aktivnosti, uključujući i njihove sadašnje i buduće privredne i socijalne implikacije.

11

Ministarstvo financija

POV u Hrvatskoj

- ◆ Devet tela javne vlasti su odgovorni za implementaciju aktivnosti prema merama koje su predviđene Akcionim planom POV-a
- ◆ Približno 80 odsto aktivnosti sprovode
 - Ministarstvo finansija – **odgovorno za pitanje fiskalne transparentnosti**
 - Ministarstvo uprave – odgovorno za pristup informacijama i upotrebu informacionih tehnologija
 - Vladina Kancelarija za saradnju sa NVO je odgovorna za 6 grupa aktivnosti – odgovorna za inicijative koji se tiču građana i građansku participaciju.

12

Ministarstvo financija

POV u Hrvatskoj – fiskalna transparentnost

- ◆ Prema sprovedenom pregledu napretka u implementaciji, u proteklom periodu je učinjen značajan napredak koji se odnosi na oblast fiskalne transparentnosti.
- ◆ **Pregled izvršenja državnog budžeta prema dobavljačima**
 - javno dostupnih usluga (aplikacija) koje su ostvarene izvršenjem državnog budžeta, a prema kojem korisnici na jednostavan način mogu da vide plaćanja izvršena iz državnog budžeta u korist određenih dobavljača (koristeći lični identifikacioni broj dobavljača – LIB)
 - javno pretražive baze podataka o izvršenim plaćanjima izvršenih sa jedinstvenog računa državnog budžeta u skladu sa propisanim budžetskim klasifikacijama

13

Ministarstvo financija

Javno pretražive baze podataka

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO FINACIJA
DRŽAVNA RIZNICA

Katančićeva 5
10000 Zagreb, Hrvatska
Telefon: (01) 4591-333

[Opći uvjeti](#) • [Korisničke upute](#) • [Podrška](#)

Pregled izvršenja državnog proračuna po dobavljačima za proračunsku godinu

OIB

Proračunska godina

Prepišite niz

Na ovoj stranici mogu se pretraživati podaci o izvršenim plaćanjima iz državnog proračuna po dobavljačima.

Jedinstveni parametri pretraživanja su OIB dobavljača i oznaka godine.

Nije moguć uvid u plaćanja po dobavljaču za ona plaćanja koja se krajnjem dobavljaču doznave preko posebnih (pod)računa jedinstvenog računa riznice (npr. Isplate potčaja poljoprivrednicima).

Navedeni (pod)računi otvoreni su za potrebe izvršavanja državnog proračuna velikom broju dobavljača u istom datumu dostiže i dnevno se svode na nulu.

14

Ministarstvo financija

Javno pretražive baze podataka – primer

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO FINANCIJA
DRŽAVNA RIZNICA

Katančičeva 5
10000 Zagreb, Hrvatska
Telefon: (01) 4591-333

[Opći uvjeti](#) • [Korisničke upute](#) • [Podrška](#)

Pregled izvršenja državnog proračuna po dobavljačima za proračunsku godinu

Naziv dobavljača: HRVATSKA RADIOTELEVIZIJA javno podu zeće
OIB: 68419124305
Proračunska godina: 2015
Ukupni iznos: 5.407.717,39 kn

[Nova pretraga](#)

ŠIFRA RAZDJELA	NAZIV RAZDJELA	IZNOS
256	DRŽAVNI ZAVOD ZA RADIOLOŠKU I NUKLEARNU SIGURNOST	2.560,00
250	AGENCIJA ZA ZAŠTITU OSOBNIH PODATAKA	1.280,00
196	DRŽAVNA KOMISIJA ZA KONTROLU POSTUPAKA JAVNE NABAVE	320,00
185	DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU	9.680,00
160	DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU	1.920,00
123	PRAVOBRANITELJ ZA OSOBE S INVALIDITETOM	640,00
122	PRAVOBRANITELJICA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA	960,00
121	PRAVOBRANITELJ ZA DJECU	3.840,00
120	URED PUČKOG PRAVOBRANITELJA	1.920,00
110	MINISTARSTVO PRAVOSUĐA	13.600,00

39 zapisa pronađeno, prikazani 1 do 10.

[Prvi/Prethodni] 1,2,3,4 [Sljedeći / Posljednji]

15

Ministarstvo financija

POV u Hrvatkoj – fiskalna transparentnost

♦ **Vodič za građane** o ključnoj budžetskoj dokumentaciji se priprema i objavljuje na internet stranicama Ministarstva finansija – sažeci u vezi ključne budžetske dokumentacije koji su jednostavni i razumljivi za građane:

- smernice ekonomske i fiskalne politike,
- predlog državnog budžeta i projekcija,
- državni budžet i projekcije usvojene od strane hrvatskog Sabora,
- polugodišnji i godišnji izveštaj o izvršenju državnog budžeta.

16

Ministarstvo financija

POV u Hrvatkoy – fiskalna transparentnost

- ◆ mesečni izveštaji o izvršenju državnog budžeta su blagovremeno objavljeni, a isti su pripremljeni prema nacionalnom metodološkom kontnom planu i GFS metodologiji – GFS 2001
- ◆ izveštaji o izvršenju budžeta, mesečni statistički pregledi Ministarstva finansija, kao i godišnji izveštaj Ministarstva finansija se blagovremeno objavljuju na internet stranicama Ministarstva finansija
- ◆ godišnji izveštaj o izvršenju budžeta se blagovremeno objavljuje u skladu sa vremenskim okvirima određenim odredbama Zakona o budžetu

17

Ministarstvo finansija

Državni budžet: Anketa otvorenosti budžeta, 2006–2012. g.

- ◆ sprovode se isključivo nezavisne, uporedive i redovne mere koje se tiču pitanja budžetske transparentnosti, participativnosti i nadzora
- ◆ od strane stotina istraživača globalne mreže je u protekle dve godine za 100 država sproveden veliki broj analiza
- ◆ posmatrana su tri aspekta toga kako vlade rukovode javnim finansijama:
 - ◆ Budžetska transparentnost – iznosi, nivo detaljnosti, kao i blagovremenost budžetskih informacija vlada se čine javno dostupnim
 - ◆ Budžetska participativnost – mogućnosti koje vlade pružaju civilnom društvu i opštoj javnosti radi uključivanja u diskusiju o tome kako se prikupljaju i troše javna sredstva
 - ◆ Budžetski nadzor – kapacitet i ovlašćenja zvaničnih institucija (kao što su zakonodavna i vrhovna revizorska institucija) za razumevanje i vršenje uticaja na to kako se to prikupljaju i troše javna sredstva

18

Ministarstvo finansija

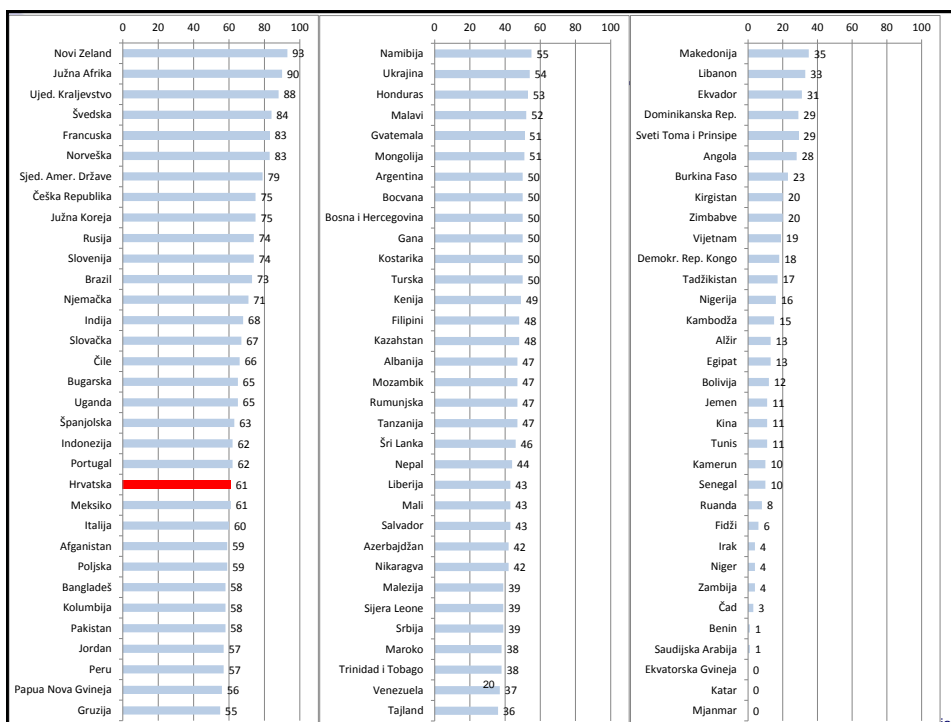
Državni budžet: Anketa otvorenosti budžeta, 2006–2012. g.

- ◆ U vreme pristupanja POV-u, Hrvatskoj je data ocena pružanja **značajnih informacija o javnim budžetskim rashodima**
- ◆ 61 od 100 poena
 - dobila je ocenu 2 od mogućih maksimalnih 2 poena za pripremanje javnih ključnih budžetskih dokumenata
 - ocenu 2 od 2 za postojanje zakona o dostupnosti informacija
 - ocenu 4 od 4 za objavljivanje informacija o imovini visokih zvaničnika zasnovanu na punom predstavljanju imovinskih karata izabranih visokih zvaničnika i javnih službenika
 - ocenu 8,24 od maksimalne najveće ocene 10 za podzbir na osnovu indeksa civilnih sloboda prema Economist Intelligence Unit's Democracy
- ◆ Međunarodno budžetsko partnerstvo, Anketa otvorenosti budžeta, dostupni na <http://bit.ly/IHUVrK>
- ◆ Izveštaj za Hrvatsku je dostupan na <http://bit.ly/1f1hc2w/>

19

Ministarstvo financija

3. PARTICIPIVNO BUDŽETIRANJE

- ◆ Tokom proteklih godina je dosta više urađeno u vezi sa pitanjem transparentnosti u odnosu na oblast participativnog budžetiranja
- ◆ Neobičnost se ogleda u tome što je participativno budžetiranje obično značajno više razvijeno na lokalnom nivou
- ◆ **Državni nivo:**
 - spoljni stručnjaci u Odboru za finansije i državni budžet
 - otvorena diskusija tokom procesa donošenja zakona

21

Ministarstvo financija

Participacija na državnom nivou

- ◆ spoljni stručnjaci u Odboru za finansije i državni budžet:
 - spoljni stručnjaci učestvuju u radu Odbora za finansije i državni budžet hrvatskog Sabora
 - iako nemaju pravo glasa, imaju veliki uticaj tokom vođenja rasprava u Odboru predstavljanjem novih ideja i davanjem konstruktivnih kritika
- ◆ trenutno je približno 90 odsto državnog budžeta zasnovano na principu fiskalnog uticaja zakona i zakonske regulative
- ◆ participativnost je ojačana obavezom sprovođenja otvorenih diskusija o svakom nacrtu zakona – putem procesa procene regulatornog uticaja

22

Ministarstvo financija

Participacija tokom procesa pripreme zakona

- ◆ građani, organizacije civilnog društva i poslovna zajednica je uključena u proces pripremanja zakonskih rešenja preko otvorenih diskusija, a tokom:
 - JAVNIH KONSULTACIJA: traju najkraće 30 dana, a tokom kojih se javnost izražava po pitanjima iz predmeta po kojem se održavaju konsultacije, organizovane u formatu
 - okruglih stolova na određenu temu
 - sastanaka sa fokus grupama i zainteresovanim stranama
 - JAVNIH RASPRAVA: traju od 15 do 30 dana, više fokusirane na sadržaj nacрта zakona
- ◆ Po završavanju konsultacija:
 - postoji obaveza da se zainteresovana javnost informiše o dobijenim mišljenjima i da se objasni koje primedbe su usvojene, te koje nisu, kao i iz kojih razloga!

Ministarstvo financija

Proces donošenja zakona

5. VLADINA
PROCEDURA

1. INICIJATIVNE
AKTIVNOSTI

2. JAVNO
SAVETOVANJE
(traje najmanje
30 dana)

3. MIŠLJENJA
RELEVANTNIH
JAVNIH
OVLAŠĆENIH
ORGANA I
PRIPREMANJE
NACRTA PROPISA

4. JAVNA
DISKUSIJA
(traje od 15 do
30 dana)

Ministarstvo financija

24

Participacija na lokalnom nivou

- ◆ Značajan napredak!
- ◆ Razvijanje online aplikacija koje su usmerene ka:
 - obrazovanju građana o tome kako se priprema budžet prema važećim zakonima i zakonskoj regulativi, kao i šta je uključeno u isti
 - informisanju građana u vezi stavki i iznosa u tekućem budžetu
 - omogućavanju građanima da učestvuju u stvaranju budžeta (preko odabira projekata koji su planirani za implementaciju u narednom periodu)
 - planiranju i kreiranju budžeta koji je zasnovan na iskazanim potrebama i predlozima građana (predstavljanjem toga kako se vrše izmene i kako se može uticati na implementaciju planiranih projekata)

25

Ministarstvo financija

Razvoji na lokalnom nivou – primer grada Rijeke

PRORAČUNAJME!

složite proračun Grada Rijeke

UVOD

ODABERILIJ

IGRA

IZVJEŠTAJ

Riječki proračun u još jednoj kriznoj godini bilježi smanjenje prihoda i rashoda.

Riječki proračun za 2015. godinu donesen je u uvjetima još uvijek prisutne opće gospodarske krize, ali i u specifičnim okolnostima izmjene Zakona o porezu na dohodak kojom su jedinice lokalne samouprave ostale uskraćene za približno 1.8 milijardi kuna, a kompenzacijske mjere koje je država predložila iznose ukupno 395 milijuna kuna.

Povezano s time, u rječkom proračunu za 2015. trebalo je nadoknaditi 57 milijuna kuna, koliko je bilo evidentno da će nedostajati zbog izmjena Zakona o porezu na dohodak.

Prije svega, smanjene su plaće zaposlenika gradske uprave, točnije koeficijenti plaća pa je tako gradonačelnički koeficijent smanjen za 14,18 posto, koeficijent plaća zamjenika za 13,85 posto, a koeficijenti plaća ostalih službenika i namještenika gradske uprave i proračunskih korisnika od 1,94 posto do 13,85 posto. Najniže plaće u gradskoj upravi i kod proračunskih korisnika smanjene su u najmanjem postotku, a sve više plaće u većim postotcima. Smanjene su i naknade gradskim vijećnicima te članovima odbora i

O igri proračunavanja

Igra pred vama ima edukativni karakter i u njoj ćete vidjeti na koje su sve stavke raspoređeni proračunski izdaci u 2015. godini, kakva je njihova struktura i što pojedine stavke znače. Drugim riječima, u pojednostavljenom prikazu donosimo vam popis i opis različitih područja i djelatnosti koje se financiraju iz proračuna Grada Rijeke.

S popisa projekata kojih nema u ovogodišnjem proračunu ili se u njemu nalaze tek djelomično s manjim iznosima, vi ćete, u prvom koraku igre, odabrati one koji su po vama najvažniji (do iznosa od 60 milijuna kuna). Za svaki odabrani projekt u proračunu treba pronaći ili osigurati sredstva za njegovu realizaciju. Ta sredstva možete namaknuti, odnosno uštedjeti povećanjem visine komunalne naknade ili preraspodjelom iznosa na postojećim stavkama proračuna ili kombinacijom jednog i drugog.

Povećanje komunalne naknade pojednostavljeno predstavlja direktnu naplatu od građana, ali taj ćete im novac vratiti kroz vrijednost i važnost projekta koji želite realizirati. Preraspodjela znači da ćete na nekim postojećim stavkama proračuna morati smaniti izdatke kako biste ta sredstva prebacili na onaj koji

Započnite s odabirom projekata

Nakon pročitanih uputstava započnite igranje pritiskom na

ODABERILIJ

u gornjem desnom kutu.

17

4

2

Za najbolje igranje preporučuje se korištenje preglednika novije generacije (Mozilla Firefox, Google Chrome, Internet Explorer, Apple Safari).

Preporučiti

Tweet

+1

Ministarstvo financija

Participativni deo: Građani mogu da odaberu između ponuđenih projekata koji nisu uvršćeni u tekući budžet.

PRORAČUNAJME! složite proračun Grada Rijeke

IZNOVA **ODABERI CILJ** IGRA IZVJEŠTAJ

KOMUNALNA INFRASTRUKTURA I RADOVI

STANOGRADNJA

JAVNI PRUJEVOZ

+ Uvođenje brze gradske željeznice 50

+ Izgradnja žičare Školjić - Trsat 35

UREDENJE GRADA

ODGOJ I ŠKOLSTVO

SOCIJALNA SKRB I ZDRAVSTVO

KULTURA

SPORT I TEHNIČKA KULTURA

PODUZETNIŠTVO, INFORMATIZACIJA I RAZVOJ

Izabrani projekti:

✗ Izgradnja žičare Školjić - Trsat 35

Izgradnja žičare Školjić - Trsat

Izabrano projekata: 1

Izgradnja ove žičare predstavljala bi turističku atrakciju i novu ponudu turistima koji dolaze u Rijeku i čije je neizostavno odredište upravo Trsat, a budući da bi žičaru koristili i sami građani ona bi ubrzala prijevoz na relaciji centar grada – Trsat te rasteretila autobusne linije koje voze na Trsat. Procjena troškova izgradnje žičare iznosi 70 milijuna kuna, ali je prema dinamici izgradnje realno da će se trošak rasporediti na dvije

Vrijednost (maks. 60): 35.00

Vežba: Smanjivanje predloženog budžeta ili povećavanje poreza građanima kako bi se osiguralo da su obezbeđena neophodna sredstva za implementaciju određenog projekta. Oglašava se alarm ukoliko su umanjena opredeljena sredstva u tekućem budžetu.

PRORAČUNAJME! složite proračun Grada Rijeke

IZNOVA **ODABERI CILJ** IGRA IZVJEŠTAJ

Prihodi Alarm Povuci za izmjenu postotka Iznos

KOMUNALNA NAKNADA 0% 0.00

Rashodi Alarm Iznos

JAVNI PRUJEVOZ 0% 26.16

STANOGRADNJA I POSLOVNI PROSTORI 🌻🌻🌻 -11% 35.23

1. Izgradnja stanova (Rujevica, Drenova, Martinkovac, Hostov breg) 11.08

2. Održavanje, kupnja i rekonstrukcije poslovnih prostora 21.80

3. Održavanje stambenih prostora 1.63

4. Rad Agencije za društveno poticanu stanogradnju 0.72

IZGRADNJA KOMUNALNE INFRASTRUKTURE 0% 72.52

KOMUNALNI RADOVI 0% 91.28

ODGOJ I ŠKOLSTVO 0% 103.52

Alarm:

Smanjili ste sredstva za održavanje poslovnih prostora pa zakupci otkazuju zakup jer su nezadovoljni.

Ukupni proračun: 794.45

Uštedeno (cilj 35.00): 4.35

Participativni deo vežbe

- ◆ Na godišnjem nivou je zabeleženo oko 7.000 poseta u delu stranice Igra
- ◆ Oko 1.500 građana je odigralo igru do kraja
- ◆ Aplikacija obezbeđuje statističke podatke, koji uključuju:
 - procenat odabira određenih predloženih projekata (listu najčešće odabranih projekata)
 - procenat umanjenja kod tekućih budžetskih stavki (listu najčešćih ušteda)
- ◆ Projektni predlozi su prosleđeni na određenu mail adresu i objedinjeni
- ◆ **Na početku procesa planiranja i pripremanja nacrtu novog budžeta, gradonačelnik i načelnici gradskih službi dobijaju specificiranu statistiku i listu projekata koji su predloženi ovom igrom**
- ◆ **Podstiče se razvijanje iste vrste budžetske igre na državnom nivou**

29

Ministarstvo financija

4. NAUČENE LEKCIJE I PREPORUKE

- ◆ Tokom nekoliko proteklih godina je mnogo više urađeno po pitanju transparentnosti nego u oblasti participativnog budžetiranja
- ◆ Pored mnogih prepreka koje se odnose na povećani nivo javnog učestvovanja, naredne se ističu:
 - manjak političke volje
 - manjak organizacionih i profesionalnih sposobnosti javne uprave
 - manjak interesa i informisanosti građana
 - manjak specijalizovanih nevladinih organizacija u oblasti fiskalne / budžetske transparentnosti i građanske participativnosti

30

Ministarstvo financija

Preporuke i planovi za budućnost

- ◆ Građani obično ne vrše analize budžeta zbog toga što:
 - budžetska dokumentacija nije dostupna;
 - ne razumeju budžetske informacije, kao i
 - nemaju dovoljno vremena za analiziranje budžeta
- ◆ Budžeti nižeg nivoa vlasti su manje transparentni građanima!

31

Ministarstvo financija

Preporuke i planovi za budućnost

- ◆ VLADA treba da:
 - ustanovi odgovarajuće mehanizme koji su široko dostupni radi omogućavanja uključivanja javnosti u procese pripremanja i izvršavanja državnog budžeta
 - ostvari bližu saradnju sa Zajednicom regiona i Udruženjem gradova i opština kako bi uticala na njihovo članstvo na sprovođenje aktivnosti koje bi imale efekta u postizanju unapređene budžetske transparentnosti
 - pokuša da umanjí izmene i dopune zakona, propisa i klasifikacija

32

Ministarstvo financija

Preporuke i planovi za budućnost

- ◆ **IZVRŠNI ORGANI** trebaju da
 - informišu građane o tome kako se troši njihov novac
 - objavljuju najvažniju budžetsku dokumentaciju na svojim internet stranicama (blagovremeno, tačno i razumljivo običnom građaninu, u periodu od nekoliko godina, kao i da ista bude objedinjena na jednom mestu)
 - obezbede direktni link sa početne stranice internet prezentacije institucije prema budžetskoj dokumentaciji
 - osiguraju da građani imaju više vremena za analiziranje budžeta, kao i da ih ohrabruju da se bave budžetima (da budu pitani za mišljenje, kao i da se nakon toga ista poštuju)

33

Ministarstvo financija

Preporuke i planovi za budućnost

- ◆ **PARLIAMENTI I GRAĐANI** trebaju da
 - zahtevaju kompletno, tačno, razumljivo i blagovremeno predstavljanje svih relevantnih budžetskih dokumenata datih od strane izvršnih organa
 - pažljivo i detaljno analiziraju budžetsku dokumentaciju, diskutuju o budžetu i pokušaju da imaju uticaja na isti, kao i da više naglašavaju odgovornost izvršnih ograna
 - se obrazuju po pitanju budžeta i budžetskih procesa

34

Ministarstvo financija

Preporuke i planovi za budućnost

- ◆ ISTRAŽIVAČI I MEDIJI trebaju da
 - budu više uključeni u analiziranje budžeta
 - ukazuju na
 - važnost budžetske transparentnosti
 - probleme sa kojima se susreće tokom budžetskih analiza
 - načine unapređivanja budžetske transparentnosti

35

Ministarstvo financija

PITANJA ???

36

Ministarstvo financija